

7)Ekonomi:

a)Kavramlar:

- 1)İlaşecilik: Osmanlıda ürünün bulunması
- 2)Gelenekçilik: Sürekli bir malın üretilmesi
- 3)Fiskalizm: Geliri üste, gideri alta çekmek
- 4)Narh Sistemi: Her yerde fiyatın eşit olması (Ehli Hibre bu işin uzmanı malın kalitesini denetler)
- 5)Merkantilizm: Toprak değil, ne kadar altının varsa o kadar zenginsin.
- 6)Gedik: İş yeri açma izni
- 7)Tağşiş: Paranın kırılması, eksiltilmesi
- 8)Kızıl (züyuf) Akçe: Paradaki gümüş azalıyor, bakır çoğalıyor.
- 9)Kapan Emini: Aynı maddelerin satıldığı yerlerdeki esnafa eşit mal dağıtımını yapan kişi.
- 10)Hirfet: Ufak esnaf
- 11)Bezirgân: Büyük Tüccar
- 12)Muhtesip: Zabıta
- 13)Derbent Teşkilatı: Geçitlerin vergisini toplar, köprü yol tamir eder ve güvenliğinden sorumludur.
- 14)Menzil Teşkilatı: Kervanı gözleyen kervanın ihtiyaçlarının karşılayanlardır, dağda kervanı izlerler.
- 15)Mekkari Taifesi: Kervanda ölen hayvanın yükünü taşıması için yollarda (at, katır, deve) bulunur. (Yol yardım gibi)
- 16)Lonca Teşkilatı: Ahiliğin devamı, ahide gayrimüslim olmazdı ama burada vardır. Esnaf birliğidir. Başında bulunan kişiye Pir yada Şeh denir. Yiğitbaşı, burayı korur, esnaf ile halkın arasında aracı olan kişiye kethüda (kahya) denir.

b)Paralar:

- 19. yy kadar madeni para kullanıldı. Üsküp, Selanik, Urfa ve Edirne'de darphane vardır.

- 1)Osman: Bakır, akçe

2)Orhan: Gümüş sikke

3)Fatih Sultan Mehmet: Altın, sikkeyi harane, sultani

4)Abdülmeçid Madeni: meçidiye, gurusu ve Kağıt para: kaime

c)Osmanlı'nın gelir kaynakları:

- Maden, tuzla, orman geliri, tazminatlar, ganimetler, beylik ve devletlerin ödediđi haraçlar, vergiler

d)Vergiler:

a)Şeri:

1)Öşur: Müslümandan alınır (10/1)

2)Haraç: Gayrimüslimden alınır (2/10) (ıslahat ile kalktı)

3)Cizye: Gayrimüslimin ödediği can vergisi (askere gitmediği için)) (ıslahat ile kalktı)

b)Örfi:

1)Avarız: Olađanüstü durumda alınır, geçiciyken kalıcı olmuştur.

2)Bac: Pazarcı vergisi (ilk vergi, Osman zamanı)

3)Ağıl: Hayvan barınağı vergisi

4)Ađnam: Küçükbaş hayvan vergisi

5)Arüsane: Bekar kız evlenince aileden alınır.

6)Mücerret: Bekar erkek çiftçiden alınır.

7)Bennak: Evlilik vergisi

8)İşpen: Gayrimüslim toprağından alınır

9)Bıdı heva: (Bedava) kaynağı belli değil

10)Çifhane: Tarlayı sürdüđü dönüm kadar ödediđi vergi

11)Çiftbozan: Tarlasını sürmeyenden alınır.

12)İhtisab: Panayır vergisi

13)Seferiye: Sefere çıkarken halktan toplanır. (Savaş zararı)

14) **Hazariye**: Sefer hazırlığında halktan toplanır. (Barış zamanı)

15) **Cihadiye**: Cihada çıkarken halktan toplanır. (Savaş zamanı)

16) **Derbent**: Geçit ve köprüden alınır.

17) **İzni sefine**: Boğazdan geçen gemiden alınır.

18) **İltizam**: Vergidir.

19) **Canavar**: Gayrimüslimin yetiştirdiği domuz için

20) **Asiyap**: Değirmen vergisi

e) **Ekonominin bozulma nedenleri**:

- Saray masraflarının artması, savaşın uzun sürmesi ve ganimetin düşmesi, coğrafi keşifler, kapitülasyonların artması, sanayi inkılabı, yapılan ekonomik antlaşmalar, sık padişah değişmesi (cülus yüzünden), tımar bozulması ve iltizamın yaygınlaşması.

f) **Bankalar**:

1) **Bankı Dersadet**: Galatalı bankerler açtı

2) **Bankı Osmani (Şahane)**: İngiliz açtı. Para basar

3) **Memleket Sandığı**: Çiftçiye kredi verme amacıyla açıldı. (Ziraat Bankası)

4) **Ziraat Bankası**: Mithat Paşa açtı (II. Abdülhamit zamanı)

5) **İtibari Milli Osmani**: İttihatçıların bankası (Türkiye İş Bankasına katıldı)